

Yabancılara Türkçe Öğretimi İhtiyaç Analizi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yabancılara Türkçe Öğretimi İhtiyaç Analizi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32733>

Özet

Yabancılara Türkçe Öğretimi İhtiyaç Analizi Ölçeği (YATÖ), yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil gereksinimlerini sistematik bir şekilde belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle müfredat geliştirme ve ders materyali seçimi süreçlerinde hedef kitlenin gerçek iletişim ve akademik ihtiyaçlarını ortaya koymayı hedefler. Ölçek, Önder Çangal tarafından 2013 yılında Gazi Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında bir uyarlama çalışması olarak geliştirilmiştir. Çalışma, spesifik olarak Bosna-Hersek örneği üzerinden dil öğrencilerine odaklanmıştır.

Ölçek, öğrencilerin Türkçe dilini hangi bağlamlarda (akademik, sosyal, mesleki) kullanma ihtiyaç duyduklarını, hangi dil becerilerine (okuma, yazma, konuşma, dinleme) daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini ve hangi tematik konuların öncelikli olduğunu belirlemek için tasarlanmıştır. Bu analiz, dil ihtiyaç analizi sürecinin temel bir bileşenini oluşturur ve dil öğretiminin etkinliğini artırmada kritik rol oynar.

Anahtar Kelimeler

Yabancılara Türkçe Öğretimi, Dil İhtiyaç Analizi, Ölçek Uyarlama, Likert Ölçeği, Bosna-Hersek, Müfredat Geliştirme, Dil Öğrenimi.

Yazarlar

Önder Çangal

Amaç

Yabancılara Türkçe Öğretimi İhtiyaç Analizi Ölçeği'nin temel amacı, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin mevcut ve gelecekteki dil kullanım durumlarına yönelik spesifik ve detaylı bir ihtiyaç analizi gerçekleştirmektir. Bu analiz, pedagojik kararların bilimsel verilere dayandırılması için elzemdir.

Ölçek, öğretmenlere ve müfredat tasarımcılarına, öğrencilerin dil öğrenme motivasyonlarını, hedef durum analizlerini ve öğrenme ortamı gereksinimlerini belirlemede somut veriler sunar. Bu sayede, genel dil öğretim programları yerine, öğrenci grubunun özel gereksinimlerine cevap veren, amaca yönelik (ESP/Specific Purposes) veya akademik amaca yönelik (EAP/Academic Purposes) programların geliştirilmesine olanak tanır.

Yapı

Ölçek, yabancı dil öğretimi metodolojisinde merkezi bir rol oynayan Dil İhtiyaç Analizi yapısının

ölçmektedir. Bu yapı genellikle iki ana bileşenden oluşur: hedef durum analizi (öğrencinin dili nerede ve ne amaçla kullanacağı) ve öğrenme ihtiyaçları analizi (öğrencinin mevcut durumu, tercihleri ve öğrenme stilleri).

Ölçeğin maddeleri, muhtemelen öğrencilerin Türkçe yeterliliklerini hangi alanlarda (örneğin, akademik sunum yapma, günlük konuşma, resmi yazışma, gazete okuma) daha fazla geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını sorgulayan alt boyutlar etrafında toplanmıştır. Bu çok boyutlu yapı, dil yeterliliğinin bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması sağlar. Ölçeğin derecelendirmesi 5'li Likert tipi kullanılarak yapılmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Çangal'ın (2013) yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Tez çalışmasında, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı (Türkçe öğrenim ihtiyaçları) ne derece doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek amacıyla gerekli istatistiksel analizler yapılmıştır.

Bir uyarılma çalışması olması nedeniyle, tezin metodoloji bölümünde muhtemelen kapsam geçerliği (uzman görüşleri) ve yapı geçerliği (faktör analizi) yöntemlerine başvurulmuştur. Ancak, bu akademik kaynak girişinde spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, DFA veya KFA sonuçları) sunulmamıştır. İlgili detaylar için tezin tamamının incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri de 2013 tarihli tez çalışması bünyesinde ele alınmıştır. Genellikle bu tür ölçeklerde iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değeri hesaplanarak güvenilirlik düzeyi rapor edilir.

Ölçeğin farklı alt boyutları veya toplam puanı için elde edilen güvenilirlik değerleri, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme yeteneğini gösterir. Ölçeğin tutarlılığının, özellikle Yabancılara Türkçe Öğretimi bağlamında kullanıma uygun olduğunu kanıtlamak için bu analizler zorunludur.

Faktör Analizi

Çangal (2013) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin yapısal geçerliğini test etmek ve dil ihtiyaç analizi yapısının altında yatan boyutları keşfetmek amacıyla faktör analizi (Keşfedici Faktör Analizi - KFA) kullanılmıştır. Bu analiz, öğrencilerin ihtiyaçlarının sadece tek bir genel faktör altında mı toplandığını, yoksa akademik, sosyal, kültürel veya mesleki gibi farklı faktörlere mi ayrıldığını ortaya koyar.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin maddelerinin teorik olarak beklenen alt yapılarla uyumlu olup olmadığına dair doğrulamakta ve ölçek puanlamasının nasıl yapılabacağına dair kılavuz sağlamaktadır.

Araç

Test Türü:

Uyarılma/Geliştirme Ölçeği (Yüksek Lisans Tezi Kapsamında)

Format:

Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller:

Türkçe (Olasılıkla hedef kitlenin anlayacağı dillerde çevirisi yapılmıştır, tezin ana dili Türkçe'dir.)

Popülasyon Grubu:

Yabancılar (Türkçe öğrenen öğrenciler)

Yaş Grubu:

Genç Yetkinler ve Yetkinler (Üniversite öğrencisi veya dil kursu öğrencileri)

Popülasyon Detayları:

Bosna-Hersek'te Türkçe öğrenimi gören yabancı öğrenciler.

Test Metodolojisi:

5'li Likert tipi derecelendirme (Örn: Hiç İhtiyaçm Yok - Çok Fazla İhtiyaçm Var).

Anahtar Kelimeler

Dil Öğretimi, Ölçme Aracı, Geçerlik, Güvenilirlik, Öğrenci İhtiyaçları, TÖMER.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması:

Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir.)

Kurumsal E-posta Adresleri:

Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir.)

Yazınma Adresi:

Önder Çangal (İletişim e-postası: ondercangal@hotmail.com)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Önder Çangal tarafından 2013 yılında akademik bir çalışma (yüksek lisans tezi) kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli araştırmalar için yazarın izni şarttır.

Test Yılı: 2013

Kaynaklar

Çangal, Ö. (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil İhtiyaç Analizi: Bosna-Hersek Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu çalışmanın ResearchGate üzerindeki bağlantısı: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Ölçeğin orijinal Word belgesi (DOCX) buradan indirilebilir: [yabancilara-turkce-ogretimi-ihtiyac-analizi-olcegi-toad.docx](#)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [yabancilara-turkce-ogretimi-ihtiyac-analizi-olcegi-toad.pdf](#)

Yabancılara Türkçe Öğretimi İhtiyaç Analizi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta doğrudan sunulmamıştır. Maddelere yukarıda belirtilen Çangal (2013) yüksek lisans tezi veya sunulan DOCX/PDF dosyaları aracılığıyla erişilebilir.